

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО
ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи

ВСП «Фаховий коледж МНУ

імені В.О. Сухомлинського»

Олена САХАРОВА

27 серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНА РОБОТА З СІМ'ЯМИ, ДІТЬМИ І ЖІНКАМИ»**

освітньо-професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

галузь знань:

23 Соціальна робота

спеціальності:

231 Соціальна робота

2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: Сахарова Олена Миколаївна, к.п.н., викладач вищої категорії циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки
ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського»

(підпис)

Олена САХАРОВА
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки
Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

Голова циклової комісії

(підпис)

Владислав МИРУН
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено навчально-методичною радою коледжу.
Протокол від «27» серпня 2024 року № 8

Голова навчально-методичної ради

Олена САХАРОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 23 Соціальна робота	Нормативна
Загальна кількість годин – 150 годин	Спеціальність: 231 Соціальна робота	Рік підготовки:
		4 -й
		Семестр
		7-й
		Лекції
		26 год.
		Семінарські
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,5 години, самостійної роботи студента – 3,3	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	34 год.
		Самостійна робота
		90 год.
		Індивідуальні завдання:
		год.
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська.

Електронна адреса дистанційного курсу на платформі Human – <https://lms.human.ua/app/group/1090665/feed>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 150 год.: 26 год. – аудиторні заняття, 34 годин – практичні заняття, 90 год. – самостійна робота (40,0%~60,0%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: є формування системи знань про основні поняття соціальної роботи з сім'ями і дітьми, жінками; засвоєння теоретичних положень і основоположних принципів соціальної роботи з сім'ями і дітьми; вивчення особливості основних напрямів, форм і методів соціальної роботи з сім'ями і дітьми, що цього потребують.

Основне завдання: оволодіння уміннями планувати, організовувати та здійснювати соціальну роботу із сім'ями, дітьми та жінками, вирішення проблем теоретичного і практичного характеру.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

II. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність розуміти сутність, напрямки та види соціальної роботи.

СК2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення.

СК7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК12. Здатність дотримуватися етики професійного спілкування і стандартів соціальної роботи.

Очікувані результати навчання:

РН3. Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.

РН 4. Застосовувати інформаційні ресурси та методики оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп.

РН5. Застосовувати етичні принципи і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності.

РН6. Використовувати технології соціальної діагностики, профілактики, корекції із застосуванням сучасних форм та методів професійної діяльності.

РН7. Застосовувати на практиці нормативно-правові акти з питань надання соціальних послуг.

РН9. Здійснювати соціальне інспектування й оцінку потреб уразливих категорій громадян, у тому числі тих, хто опинився у складних життєвих обставинах.

РН13. Визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни:

Дисципліна «Соціальна робота з сім'ями, дітьми і жінками» належить до циклу професійно-практичної підготовки студентів і базується на вивченні дисциплін «Основи філософських знань», «Соціальна політика», «Загальна

психологія», «Вікова психологія», «Теорія соціальної роботи», «Історія соціальної роботи», «Галузеве законодавство в соціальній роботі».

4. Структура навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складається з 5 кредитів

№ з.п.	Назви тем, теми заняття	Кількість годин				
		денна форма				
		усього	у тому числі			
л	пр		лаб	срс		
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Загальні відомості про шлюб і сім'ю						
1	Тема 1. Сім'я як соціальний феномен. Структура та функції сім'ї	15	2	2		11
2	Тема 2. Законодавча база соціальної роботи з сім'єю. Сучасні проблеми сім'ї	15	2	2		11
		30	4	4		22
Кредит 2. Соціальна робота з сім'ями						
3	Тема 3. Соціальна робота з дітьми і сім'ями в складних життєвих обставинах	10	2	2		6
4	Тема 4. Соціально-педагогічна робота із сім'ями з девіантними дітьми	10	2	4		4
5	Тема 5. Соціальна робота з неблагополучною сім'єю	10	2	2		6
		30	6	8		16
Кредит 3. Соціальна робота з жінками						
6	Тема 6. Соціальна робота з жінками, які постраждали від насильства	10	2	4		4
7	Тема 7. Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми»	10	2	2		6
8	Тема 8. Шляхи та умови подолання сімейних конфліктів	10	2	4		4
		30	6	10		14
Кредит 4. Соціальна робота з дітьми						
9	Тема 9. Теоретичні підходи до технологізації соціальної роботи з дітьми та підлітками	10	2	2		6
10	Тема 10. Соціальна робота з молоддю вразливих категорій	10	2	4		4
11	Тема 11. Соціальне інспектування і оцінки потреб дітей	10	2	2		6
		30	6	8		16
Кредит 5. Особливості соціальної підтримки сімей						
12	Тема 12. Запобігання відмовам від дітей раннього віку	15	2	2		11
13	Тема 13. Формування відповідального батьківства, навчання батьків навичкам, необхідним для всебічного розвитку та виховання дітей	15	2	2		11
		30	4	4		22
	ВСЬОГО	150	26	34		90

5. Теми лекційних занять

Кредит 1. Загальні відомості про шлюб і сім'ю

Тема 1. Сім'я як соціальний феномен. Структура та функції сім'ї

Тема 2. Законодавча база соціальної роботи з сім'єю . Сучасні проблеми сім'ї

Кредит 2. Соціальна робота з сім'ями

Тема 3. Соціальна робота з дітьми і сім'ями в складних життєвих обставинах

Тема 4. Соціально-педагогічна робота із сім'ями з девіантними дітьми

Тема 5. Етичні принципи та стандарти соціальної роботи при роботі із дітьми, сім'ями та молоддю

Кредит 3. Соціальна робота з жінками

Тема 6. Соціальна робота з жінками, які постраждали від насильства

Тема 7. Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми»

Тема 8. Шляхи та умови подолання сімейних конфліктів

Кредит 4. Соціальна робота з дітьми

Тема 9. Теоретичні підходи до технологізації соціальної роботи з дітьми та підлітками

Тема 10. Соціальна робота з молоддю вразливих категорій

Тема 11. Соціальне інспектування і оцінки потреб дітей

Кредит 5. Особливості соціальної підтримки сімей

Тема 12. Запобігання відмовам від дітей раннього віку

Тема 13. Формування відповідального батьківства, навчання батьків навичкам, необхідним для всебічного розвитку та виховання дітей

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Загальні відомості про шлюб і сім'ю		
1	Лекція 1. Сім'я як соціальний феномен	2
2	Лекція 2. Законодавча база соціальної роботи з сім'єю. Етичні засади соціальної роботи з сім'єю. Сучасні проблеми сім'ї. Сучасні проблеми сім'ї	2
Кредит 2. Основи соціальної роботи з сім'ями		
3	Лекція 3. Соціальна робота з дітьми і сім'ями в складних життєвих обставинах	2
4	Лекція 4. Соціально-педагогічна робота із сім'ями з девіантними дітьми	2
5	Лекція 5. Етичні принципи та стандарти соціальної роботи при роботі із дітьми, сім'ями та молоддю	2
Кредит 3. Соціальна робота із жінками		
6	Лекція 6. Соціальна робота з жінками, які постраждали від насильства	2
7	Лекція 7. Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми»	2
8	Лекція 8. Шляхи та умови подолання сімейних конфліктів	2
Кредит 4. Соціальна робота з дітьми		
9	Лекція 9. Теоретичні підходи до технологізації соціальної роботи з дітьми та підлітками	2
10	Лекція 10. Соціальна робота з молоддю вразливих категорій	2

11	Лекція 11. Соціальне інспектування і оцінки потреб дітей	2
Кредит 5. Особливості соціальної підтримки сімей		
12	Лекція 12. Запобігання відмовам від дітей раннього віку	2
13	Лекція 13. Формування відповідального батьківства, навчання батьків навичкам, необхідним для всебічного розвитку та виховання дітей	2
	Разом	26

6. Теми семінарських/практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Загальні відомості про шлюб і сім'ю		
1	Пр.1. Загальні відомості про сім'ю та шлюб	2
2	Пр.2. Проблеми у сучасній сім'ї та шляхи розв'язання цих проблем	2
Кредит 2. Основи соціальної роботи з сім'ями		
3	Пр.3. Форми соціально-педагогічної роботи з неблагополучними сім'ями	2
4	Пр.4. Специфіка сім'ї з дітьми з девіантною поведінкою	2
5	Пр.5. Соціально-педагогічна робота з девіантним дітьми	2
6	Пр.6. Соціальна робота з неблагополучною сім'єю	2
Кредит 3. Соціальна робота із жінками		
7	Пр.7. Соціальний супровід жінок, постраждалих від домашнього насилля	2
8	Пр.8. Технології роботи з жінками, які зазнали насильства	2
9	Пр.9. Принципи допомоги жінкам, потерпілим від торгівлі людьми	
10	Пр.10. Психологія сімейних взаємин молоді сім'ї	2
11	Пр.11. Сім'я в «кризовій ситуації» як основний суб'єкт та об'єкт соціальної роботи	2
Кредит 4. Соціальна робота з дітьми		
12	Пр.12. Цінності сімейно-орієнтованого підходу	2
13	Пр.13. Завдання та функції фахівця з соціальної роботи з дітьми	2
14	Пр.14. Норми професійної поведінки та основні правила безпеки фахівця	2
15	Пр.15. Міжвідомча взаємодія і мультидисциплінарний підхід до здійснення оцінки потреб дитини та її сім'ї	2
Кредит 5. Особливості соціальної підтримки сімей		
16	Пр.16. Види та форми влаштування дітей у сім'ю	2
17	Пр.17. Формування відповідального батьківства, навчання батьків навичкам, необхідним для всебічного розвитку та виховання дітей	2
	Разом	34

7. Теми лабораторних робіт
Не передбачено робочим навчальним планом
8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Загальні відомості про шлюб і сім'ю		
1	<p>Сім'я як соціальний феномен. Структура та функції сім'ї</p> <p>Самостійна робота:</p> <p>1. Підготувати доповіді на теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Важливість сім'ї в житті людини. Взаємовплив сім'ї та суспільства. ➤ Важливість поняття «сім'я» та «шлюб». ➤ Сім'я як система. Сімейні підсистеми. Сімейні кордони (межі). Сімейні правила. Життєвий цикл сім'ї. ➤ Історичні форми існування шлюбу та сім'ї. ➤ Видатні мислителі про шлюб та сім'ю. ➤ Еволюція сімейно-шлюбного законодавства протягом історії. <p>2. Підготуватися до семінарського заняття на тему: «Функції і типологія сім'ї»</p>	11
2	<p>Законодавча база соціальної роботи з сім'єю. Етичні засади соціальної роботи з сім'єю. Сучасні проблеми сім'ї.</p> <p>Самостійна робота:</p> <p>1. Здійснити порівняльний аналіз вітчизняного законодавства з питань соціального захисту сімей із зарубіжними (будь-якої країни на вибір) або міжнародними нормативними актами.</p> <p>2. Підготувати презентацію/реферат/доповідь на теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Запровадження етики соціальної роботи в Київській Русі. ➤ Найважливіші завдання вітчизняної етики. ➤ Етичні цінності соціальної роботи. ➤ Порівняти Етичний кодекс соціального працівника і соціального педагога <p>3. Визначити сутність поняття «проблеми молоді сім'ї», визначити їх сутність та тенденції розвитку. З'ясувати вплив родини на становлення особистості.</p> <p>4. Дібрати та описати соціальні послуги, що надаються при здійсненні соціальної роботи сім'ям</p>	11
Кредит 2. Основи соціальної роботи з сім'ями		
3	<p>Соціальна робота з дітьми і сім'ями в складних життєвих обставинах</p> <p>Самостійна робота:</p> <p>1. Охарактеризувати несприятливі умови або складні життєві обставини, що негативно впливають на виховання і забезпечення розвитку дітей у сім'ї</p>	6

	<p>2. Визначити напрями, форми, методи соціальної допомоги сім'ям у складних життєвих обставинах</p> <p>3. Проаналізувати методика роботи соціальних служб з неблагополучними сім'ями в Україні і закордоном</p>	
4	<p>Соціально-педагогічна робота із сім'ями з девіантними дітьми</p> <p>Самостійна робота:</p> <p>1. Схарактеризувати технології соціальної роботи і сім'ями з девіантними дітьми</p> <p>2. Розробити рекомендації психологам, батькам та викладачам у разі звернення по факту примушення до проституції неповнолітніх</p> <p>3. Підготувати презентацію/доповідь на теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Соціально-педагогічна робота з антисоціальними дітьми»; ➤ «Соціально-педагогічна робота з інвалідами та особами з обмеженими можливостями»; ➤ «Соціально-педагогічна робота дітьми сиротами та безхатченками»; ➤ «Соціально-педагогічна робота з жертвами насильства»; ➤ «Соціально-педагогічна робота з жінками, підлітками, що займаються проституцією» 	4
5	<p>Соціальна робота з неблагополучною сім'єю</p> <p>Самостійна робота:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Проаналізувати методика роботи соціальних служб з неблагополучними сім'ями в Україні і закордоном 	6
Кредит 3. Соціальна робота із жінками		
6	<p>Соціальна робота з жінками, які постраждали від насильства</p> <p>Самостійна робота:</p> <p>1. Підготувати доповідь на тему «Суспільне ставлення до сімейного насильства над жінками: історичний аспект» або «Гендерна нерівність як фактор насильства над жінками у сім'ї»</p> <p>2. Описати види реабілітаційної роботи з жінками, що постраждали від насильства</p> <p>3. Розробити рекомендації жертвам домашнього насильства</p> <p>4. Порівняти законодавство України із законодавством інших країн (на вибір студента) щодо протидії та профілактики насильства в сім'ї</p>	4
7	<p>Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми»</p> <p>Самостійна робота:</p> <p>1. Підготувати презентацію/доповідь на теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Потреби жінок, потерпілих від торгівлі людьми ➤ Соціально-психологічний портрет потерпілих від торгівлі людьми <p>2. Проаналізувати соціальні структури та зміст їх</p>	6

	діяльності, які займаються наданням соціальних послуг жертвам «торгівлі людьми».	
8	<p>Шляхи та умови подолання сімейних конфліктів</p> <p>Самостійна робота:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Яке розуміння конфлікту існувало за стародавніх часів та в епоху Середньовіччя? ➤ Прописати етапи розв'язання рольового конфлікту. ➤ У чому полягає основний зміст рольового або організаційно-структурного конфлікту? ➤ Кризове сімейне консультування 	4
Кредит 4. Соціальна робота з дітьми		
9	<p>Теоретичні підходи до технологізації соціальної роботи з дітьми та підлітками</p> <p>Самостійна робота:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Визначте зміст базових понять: «права та потреби дитини», «забезпечення найкращих інтересів дитини», «сімейно орієнтована соціальна робота», «складні життєві обставини», «ведення випадку», «міжвідомча взаємодія» та «міждисциплінарна команда» ➤ Окреслити повноваження та відповідальність органу опіки та піклування в процесі прийняття рішень в найкращих інтересах дитини ➤ Розкрити технології групової соціальної роботи з дітьми та підлітками 	6
10	<p>Соціальна робота з молоддю вразливих категорій</p> <p>Самостійна робота:</p> <p>Підготувати доповідь/презентацію на тему</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Соціально-психологічна допомога родинам з дітьми з особливими потребами» ➤ Програми соціально-психологічної реабілітації педагогічно занедбаних дітей ➤ Превентивні соціологічні засоби 	4
11	<p>Соціальне інспектування і оцінки потреб дітей</p> <p>Самостійна робота:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Підготувати презентацію на обрану тему «Оцінювання як процес та фундаментальна технологія», «Оцінка потреб як компонент процесу оцінювання», «Особливості проведення та документування експрес-оцінки» ➤ Проаналізувати матеріали з мережі інтернет, власних спостережень в період практики та описати особливості проведення групових, масових форм роботи з різними типами сімей (вказати мету, завдання, місце проведення, кількість учасників, особливості організації та проведення). Тип сім'ї студент обирає самостійно. Зробіть 	6

	посилання на електронний ресурс, в якому представлено фото та відео звіти з описаних заходів	
Кредит 5. Особливості соціальної підтримки сімей		
12	Запобігання відмовам від дітей раннього віку Самостійна робота: Порівняти законодавство України із законодавством інших країн (на вибір студента) щодо запобігання відмовам від дітей раннього віку	11
13	Формування відповідального батьківства, навчання батьків навичкам, необхідним для всебічного розвитку та виховання дітей Самостійна робота: Переглянути художній фільм «Сім'я по швидкому» (Родина за хвилину). ➤ Виписати проблеми та труднощі, з якими стикалися прийомні діти та прийомні батьки. ➤ Знайти у фільмі способи, які допомогли подолати труднощі в адаптації прийомних дітей та батьків.	11
	Разом	90

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Місцеве самоврядування і соціальна робота» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Підготовка індивідуального завдання та його захист шляхом співбесіди забезпечить не лише поглиблення та деталізацію теоретичних знань, отриманих студентами на лекційних та практичних заняттях та в процесі їх самостійної роботи, але й прищеплення практичних умінь та навичок робити обґрунтовані висновки.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- самостійність виконання;
- логічність і послідовність викладення матеріалу;
- повнота виконання завдання;
- обґрунтованість висновків;
- використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- наявність конкретних пропозицій;
- якість оформлення;
- вміння захищати результати проведеного дослідження.

Дослідження на обрану тему:

- Соціально-психологічні особливості сімейного насильства
- Методи соціально-психологічної профілактики педагогічно занедбаних дітей
 - Програми соціальної реабілітації для дітей девіантно-кримінальної поведінки
 - Основні концепції криміналізації дітей
 - Вплив негативних субкультур на соціальні процеси
 - Чинники формування ризикової поведінки у підлітків
 - Соціальна робота з дітьми, що залишились без батьківського піклування

10. Форми поточного та підсумкового контролю.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється *відмінно*, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Студенту виставляється *дуже добре*. Теоретичні запитання розкрито повністю на основі програмного і додаткового матеріалу. При виконанні практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Студенту виставляється *добре*. Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Студенту виставляється *достатньо*. Теоретичні питання розкрито неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами.

Студенту виставляється *задовільно*. Теоретичні питання розкрито неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами.

Студенту виставляється *незадовільно*. Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вмів виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено

викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

На вивчення кожного з 4 кредитів відведено 1 кредит ECTS

Рейтинг студента з дисципліни визначається за 100-бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 70 балів, і рейтингу з підсумкової атестації (заліку) – 30 балів.

Кожний кредит теж оцінюється за 100-бальною шкалою.

Рейтинг здобувача фахової передвищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (не більше 70 балів) визначається за формулою:

$$R_{НР} = 0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} \cdot 1 + R_{ЗМ}^{(2)} \cdot 1 + R_{ЗМ}^{(3)} \cdot 1 + R_{ЗМ}^{(4)} \cdot 1 + R_{ЗМ}^{(5)} \cdot 1)$$

де $R_{ЗМ}^{(1)}$, $R_{ЗМ}^{(2)}$, $R_{ЗМ}^{(3)}$, $R_{ЗМ}^{(4)}$, $R_{ЗМ}^{(5)}$ – рейтингові оцінки із 1, 2, 3, 4, 5 кредитів за 100-бальною шкалою;

$K_{Дис}$ – кількість кредитів ECTS (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Рейтинг здобувача фахової передвищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від до 200-400 балів (за 4 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань

Розподіл балів за кредитами

Поточний контроль					Рейтинг навчальної роботи	Підсумкова атестація	загальна кількість балів
Кредит 1	Кредит 2	Кредит 3	Кредит 4	Кредит 5			
0-100 балів							
ПЗ 1 – 10 ПЗ 2 – 10 Л 1 – 5 Л 2 – 5	ПЗ 3 – 10 ПЗ 4 – 10 ПЗ 5 – 10 ПЗ 6 – 10 Л 3 – 5 Л 4 – 5 Л 5 – 5	ПЗ 7 – 10 ПЗ 8 – 10 ПЗ 9 – 10 ПЗ 10 – 10 ПЗ 11 – 10 Л 6 – 5 Л 7 – 5 Л 8 – 5	ПЗ 12 – 10 ПЗ 13 – 10 ПЗ 14 – 10 ПЗ 15 – 10 Л 9 – 5 Л 10 – 5 Л 11 – 5	ПЗ 16 – 10 ПЗ 17 – 10 Л 12 – 5 Л 13 – 5	0-70	0-30	0-100
Тест 1 – 70	Тест 2 – 55	Тест 3 – 35	Тест 4 – 45	Тест 5 – 70			

Допуском до підсумкової атестації є наявність не менше 60 балів із кожного кредиту та загалом із навчальної роботи не менше 51 балу.

11. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

12. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у «готовому» вигляді.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усних або письмових пояснень ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

13. Рекомендована література

Базова:

1. Закон України Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2000, № 35. С. 290.
2. Закон України Про соціальні послуги. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2003, № 45. С. 358.
3. Закон України Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, № 42. С. 213.
4. Войтовська А.І. та ін. Соціальна робота з жінками: навчальний посібник для студентів спеціальностей 231 Соціальна робота та 232 Соціальне забезпечення (Галузь знань 23 Соціальна робота). Умань: Візаві. 2018. 229 с.
5. Грабовенко Н.В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Практикум в соціальній роботі» (для бакалаврів). К.: МАУП, 2016. 30 с.
6. Єр'оміна Л.Є. Практикум з соціальної роботи. Част. I : навч. посіб. для студ. вищ. навч. Закладів. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2017. 140 с.
7. Карпенко О.Г. Теорія і практика соціальної роботи: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015, 408 с.
8. Кияниця З.П. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. I. Сучасні орієнтири та ключові технології. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
9. Міжсекторальна взаємодія в умовах превентивного виховного середовища: навчально-методичний посібник. Авторі-упорядники В. І. Кириченко, О. О. Єжова. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 172 с.
10. Палюх М. Соціальна педагогіка і соціальна робота: монографія. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О. А. 2013. 200с.
11. Седих К. В. Психологія сім'ї : навч. посіб. 2-е вид., стер. К. : Академія, 2017. 192 с.
12. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : метод. рек. / автори-упор. В. Г. Панок, З.О. Гаркавенко, О.Г. Карагодіна, А.С. Шапошнікова. К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 76 с.
13. Файчук О. Л. Соціальна робота з сім'ями. Методичні вказівки для спеціальності 231 «Соціальна робота». Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. 52 с.

Додаткова:

1. Грабовенко Н. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Етика соціальної роботи». Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 22 с.
2. Дорожня карта реформи: міцні сім'ї, захищені діти: методичний посібник. Авторі-упорядники: Г. Посталюк, Н. Татарчук, О. Мороз, Д. Дошук, Ф. Герасимчук, Київ. 2018, с.48.
3. Енциклопедія фахівців соціальної сфери. За заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої, К. : Універсум, 2012. 536 с.
4. Зайцева З.Г. Соціальна реабілітація неповнолітніх, які повернулись з місць позбавлення волі, у соціальних службах для молоді. Київ: А.Л.Д, 2015. 64 с.
- Замашкіна О.Д. Особливості родинного партнерства у вихованні дитини з

5. Запобігання і протидія насильству в сім'ї : методичні рекомендації для соціальних працівників. Київ : ДЦССМ, 2004. 192 с.
6. Ковальчук З.Я. Вплив складних життєвих обставин на психічний розвиток дитини. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2017. №1. С. 24-32.
7. Кубицький С.О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посіб. 3-те вид. доп. і перероб. К.: Міленіум, 2015. 300 с. особливими освітніми потребами. *Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції* (15-16 листопада 2018 р., м. Ніжин). За заг. ред. С. О.Борисюка та О.В. Лисовця. Ніжин, Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2018. 188 с., С.155-158.
8. Методичні рекомендації щодо організації просвітницької роботи з профілактики ВІЛ/СНІДу та ризикованої поведінки серед підлітків та молоді в установах Державної кримінально-виконавчої служби. За ред. Т. Л. Лях. К.: ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2013. 36 с.
9. Попередження домашнього насильства. Навчальний посібник для консультантів «Гарячих» ліній». Київ. 2016. - file:///C:/Users/Iaroslav/Downloads/20161115165341_%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4_%D0%B4%D0%BE%D0%BC_%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B2%D0%B0.pdf
10. СемигінаТ. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

Інформаційні ресурси:

1. https://pidruchniki.com/1821100137048/psihologiya/predmet_metodi_vikovoyi_psihologiyi
2. Закон України «Про соціальні послуги» від 19.04.2011 [Електронний ресурс]. Режим доступу: 08.02.2011: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=966-15>. Загол. з екрану. Мова укр.;
3. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоді» від 21 червня 2001 року № 2558-III [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.search.ligazakon.ua>;
4. Соціальний супровід. Режим доступу:<http://zakon.lिकासoft.com.ua/component/lica/?href=0&view=text&base=24&id=22870&menu=22927>;
5. Соціальне супроводження прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу. Режим доступу: <http://zakon.lिकासoft.com.ua/component/lica/?href=0&view=text&base=24&id=22856&menu=22913>